

~ ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ
ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА ~

УДК: 338.48.339.8(23.0)(477.86)

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2026-3-340-127-134>

**РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ
(НА ПРИКЛАДІ ПОЛЯНИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ): РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ**

Ковальська Л. В., кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризмознавства і краєзнавства, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна
e-mail: lesia.kovalska@cnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-7582-8249

Пархоменко О. Г., кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології, географії та природокористування, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Чернігів, Україна
e-mail: sasho1979turizm@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7939-9576

Загнибіда Р. П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна
e-mail: raisa.zagnubida@pnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-9583-9973

***Анотація.** Метою дослідження є комплексний аналіз системи рекреаційно-туристичних послуг гірських територій Івано-Франківської області на прикладі Поляницької територіальної громади (ТГ) з урахуванням сучасних геополітичних та соціально-економічних умов. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі туризму як ключового сектору економіки гірських регіонів та необхідністю диверсифікації туристичного продукту в умовах трансформації регіональної економіки. Під час дослідження використано системний, порівняльний та структурно-функціональний методи, а також методи економічного аналізу та узагальнення статистичних даних, що дозволило оцінити сучасний стан і тенденції розвитку туристичних послуг. Нами встановлено, що Поляницька ТГ вирізняється високим рівнем концентрації туристичних потоків, домінуванням послуг активного відпочинку та розвинутою туристичною інфраструктурою, а також диверсифікацією сервісів за рахунок розвитку оздоровчих, гастрономічних і подієвих компонентів. Практична значимість дослідження полягає в удосконаленні підходів до аналізу структури рекреаційно-туристичних послуг гірських територій як комплексної системи взаємопов'язаних сервісів. Запропоновані підходи можуть бути використані органами місцевого самоврядування, суб'єктами туристичного бізнесу та іншими зацікавленими сторонами для підвищення ефективності управління туристичним бізнесом, оптимізації структури послуг та формування конкурентоспроможного туристичного продукту.*

***Ключові слова:** рекреаційно-туристичні послуги, гірські території, туристичний збір, територіальна громада, туристичний продукт, туристична дестинація, Поляницька ТГ.*

**RECREATIONAL AND TOURIST SERVICES OF MOUNTAIN TERRITORIES
(USING THE EXAMPLE OF POLYANITSKA TERRITORIAL COMMUNITY OF
IVANHO-FRANKIVSK REGION: REGIONAL ASPECT**

Lesia Kovalska, PhD in Geography, Associate Professor of the Department of Tourism and Regional Studies, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine
e-mail: lesia.kovalska@cnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-7582-8249

Oleksandr Parkhomenko, PhD in Geography, Associate Professor of the Department of Ecology, Geography and Nature Management, T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium", Chernihiv, Ukraine
e-mail: sasho1979turizm@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7939-9576

Raisa Zahnybida, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Hotel, Restaurant and Resort Business, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine
e-mail: raisa.zagnubida@pnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-9583-9973

Abstract. Purpose. The aim of this study is to provide a comprehensive analysis of the system of recreational and tourism services in the mountainous areas of the Ivano-Frankivsk region, using the Polianytsia territorial community (hromada) as a case study, with due consideration of current geopolitical and socio-economic conditions. The relevance of the research stems from the increasing role of tourism as a key driver of economic development in mountain regions, as well as the need to diversify the tourism product in the context of ongoing regional economic transformation. The object of this study is the system of recreational and tourism services in the mountainous areas of Ivano-Frankivsk Oblast, which is shaped by natural resource potential, socio-economic factors, and institutional conditions of territorial community development. The subject of the research is the structural features and development prospects of recreational and tourism services, using the Polianytska territorial community as a case study. The relevance of the topic is driven by the growing role of tourism as a key sector of the mountain regional economy and the need to diversify the tourism product under conditions of regional economic transformation. Method. The information base of the study includes official materials of local self-government bodies, statistical data on tourism tax revenues, analytical reports of Ivano-Frankivsk Oblast, as well as scholarly publications addressing issues of recreation and tourism development in mountainous areas. The research employed systemic, comparative, and structural-functional methods, as well as methods of economic analysis and statistical generalization, which enabled an assessment of the current state and development trends of tourism services. Results. The results of the study reveal that the system of recreational and tourism services in the Polianytska territorial community is characterized by a high concentration of tourist flows, a predominance of active recreation services and ski infrastructure, as well as a gradual diversification of services through the development of wellness, gastronomic, and event-based components. In particular, the Bukovel resort plays a key role in shaping the region's tourism attractiveness, generating a multiplier effect for the development of related service sectors. It has been established that the growth of the tourism tax serves as an indicator of the community's increasing economic capacity and the efficient utilization of its recreational potential. Scientific novelty. The scientific novelty lies in the improvement of methodological approaches to analyzing the structure of tourism services in mountain areas as an integrated system of interrelated service components. Practical importance. The practical significance of the study lies in the applicability of its findings for local self-government authorities and tourism stakeholders in formulating sustainable tourism development strategies, enhancing destination competitiveness, and optimizing tourism products.

Keywords: recreational and tourism services, mountain areas, tourism tax, territorial community, tourism product, tourism destination, Polianytska territorial community.

JEL Classification: L830; R110; R120; Z320

Постановка проблеми. Сучасний розвиток рекреаційно-туристичних послуг у гірських територіях Івано-Франківської області відбувається в умовах структурної трансформації регіональної економіки, посилення конкуренції між туристичними дестинаціями та зростання вимог до якості туристичного продукту. Незважаючи на значний природно-ресурсний та інфраструктурний потенціал, гірські території зіштовхуються з низкою системних проблем, серед яких нерівномірність розвитку туристичної інфраструктури, сезонність попиту, обмежена диверсифікація туристичних послуг та недостатній рівень інтеграції різних компонентів туристичного продукту.

Особливої актуальності набуває питання ефективного використання рекреаційного потенціалу територіальних громад, які дедалі більше стають ключовими суб'єктами формування локальних туристичних систем. На прикладі Поляницької ТГ спостерігається значна концентрація туристичних потоків і фінансових надходжень, однак водночас зберігається залежність від певного спектра послуг, переважно пов'язаних із гірськолижною інфраструктурою. Це створює потребу у науковому переосмисленні структури та перспектив розвитку рекреаційно-туристичних послуг з позицій їх системності та сталості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна наукова парадигма розвитку туризму у гірських регіонах, що займають близько 27% площі поверхні Землі, базується на концепції сталого розвитку, що передбачає збалансування економічних, екологічних і соціальних компонентів. За результатами досліджень С. Гіміре, А. Бхаумік, С. Оджа, Б. Дунгана, Р. Чапагейн, гірський туризм становить приблизно 20% світової туристичної індустрії і є важливим для розвитку туристичного сектору. Його активно просувають гірські громади [10].

С. Мутана, Дж. Муквад зазначають, що зростання туристичної активності у гірських регіонах супроводжується посиленням антропогенного навантаження на природні екосистеми, що зумовлює необхідність впровадження моделей сталого управління. Водночас розвиток туризму у гірських громадах сприяє зменшенню безробіття завдяки підприємницькій діяльності, пов'язаній з туризмом [13].

С. Л. Нг виокремлює три основні напрямки досліджень гірського туризму: «сталий розвиток», «розвиток туризму» та «гірські напрями». Автор зазначає, що гірські країни є більш продуктивними, ніж бідні на гірські ресурси [14].

С. Дугліо, А. Бонадонна, М. Летей, Г. Пейра, Л. Заваттаро, Г. Ломбарді зазначають, що гірський туризм значною мірою залежить від специфічних особливостей місцевості та

включає величезний спектр заходів, на які впливають навколишнє середовище та культурна спадщина. Вкрай важливо враховувати бачення місцевих зацікавлених сторін для побудови територіальної інтегрованої туристичної пропозиції. Отже, здатність гірського напрямку задовольняти потреби туристів залежить від кількох факторів – природних та географічних обмежень, місцевої політики та законодавства, культурної спадщини та місцевого підприємництва [9].

К. Кушер, Т. Міхаліч, Г. Пехланер стверджують, що у гірських туристичних дестинаціях розвиток туризму залежить від рівня інновацій та специфічних умов у різних середовищах (включаючи соціально-культурні, природні, політичні, правові та технологічні) [12].

Р. Штайгер, Н. Ноулз, К. Пелл, М. Рагті доводять, що зміни клімату суттєво впливають на функціонування гірських туристичних систем, особливо зимового туризму. Це обумовлює необхідність переходу до всесезонних моделей розвитку [15].

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, присвячених розвитку туризму у гірських регіонах, низка аспектів функціонування системи рекреаційно-туристичних послуг залишається недостатньо дослідженою або фрагментарно висвітленою. Зокрема, частково розкритими є питання комплексної структуризації рекреаційно-туристичних послуг як взаємопов'язаної системи сервісів, що включають розміщення, харчування, а також послуги активного, оздоровчого та подієвого туризму у межах однієї територіальної громади.

Недостатньо уваги приділено також оцінюванню трансформаційної ролі територіальних громад у формуванні локальних туристичних систем, які в умовах децентралізації набувають статусу ключових суб'єктів управління рекреаційним потенціалом. Окремою невирішеною частиною проблеми є недостатнє наукове обґрунтування процесів диверсифікації туристичного продукту у гірських територіях, де домінування одного виду туризму (зокрема гірськолижного) впливає на стійкість туристичної системи до сезонних коливань. Тому існує потреба у системному дослідженні структури та функціонування рекреаційно-туристичних послуг на рівні територіальних громад з метою підвищення ефективності туристичної діяльності у гірських регіонах.

Мета дослідження – комплексний аналіз системи рекреаційно-туристичних послуг гірських територій Івано-Франківської області та обґрунтування напрямів розвитку і диверсифікації на прикладі Поляницької ТГ з урахуванням сучасних соціально-економічних умов та тенденцій трансформації регіональної економіки.

Основний матеріал. Територія Івано-Франківської області розташована на стику двох фізико-географічних країн: гірської системи Українських Карпат та Східноєвропейської рівнини [1]. Поєднання різних типів ландшафту сприяє поліфункціональності та багатогатості використання території у національній економіці, зокрема у рекреаційно-туристичній галузі. В умовах повномасштабної російсько-української війни рекреаційно-туристична галузь зазнала суттєвих змін як у структурі потоків туристів, так і у кон'юнктурі рекреаційно-туристичних послуг [11].

У цьому контексті особливого значення набуває регіональний вимір дослідження, що дозволяє більш детально простежити трансформаційні процеси на рівні окремих адміністративно-територіальних одиниць. Так, Івано-Франківська область як важливий рекреаційно-туристичний регіон України адміністративно поділена на 4 адміністративні райони, які презентовані 62 територіальними громадами. У межах цієї просторово-адміністративної структури доцільно виокремити певні громади, що характеризуються підвищеним туристично-рекреаційним потенціалом і відіграють провідну роль у розвитку галузі. Однією з таких є Поляницька ТГ, розміщена у гірській частині Українських Карпат (масив Горгани). Завдяки мальовничим ландшафтам, етнографічній розмаїтості цей край має сформований імідж однієї з найпривабливіших і туристично найрозвиненіших гірських громад України [3]. Міжнародних туристів приваблюють також гостинність та багата нематеріальна культурна спадщина цієї громади. За підсумками 2025 р. у рейтингу органів місцевого самоврядування за рівнем розвитку туризму Поляницька ТГ входить у десятку розвинутих громад (рис. 1) [2].

ТГ володіє достатнім природно-ресурсним та інфраструктурним потенціалом і вирізняється серед інших ТГ Надвірнянського району Івано-Франківської області високою інтенсивністю розміщення об'єктів туристичної інфраструктури. Зокрема, тут функціонують туристичний комплекс «Буковель» (с. Поляниця), етнографічно-розважальний комплекс «Полонина Перці» (с. Яблуниця), а також численні сільські зелені садиби, приватні готелі та інші об'єкти розміщення і відпочинку.

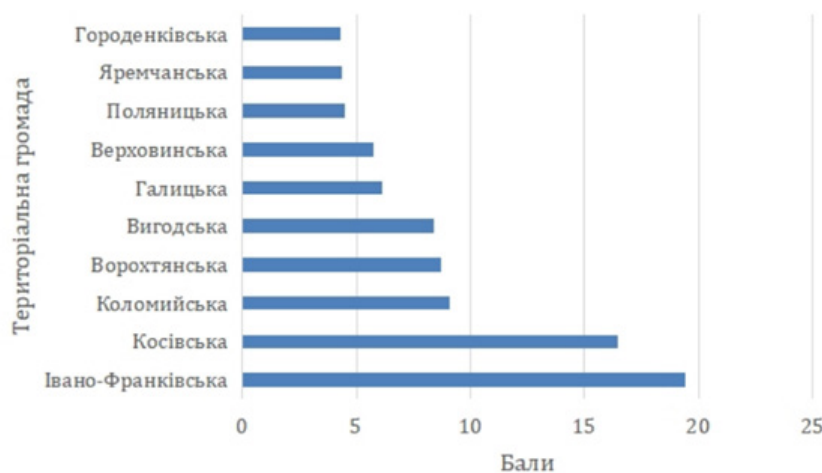

Рис. 1. Рейтинг територіальних громад Івано-Франківської області за рівнем розвитку туризму

Джерело: [2]

Така концентрація та різноманітність туристичної інфраструктури зумовлює формування цілісної та функціонально взаємопов'язаної системи туристичного обслуговування у межах громади (табл. 1).

Структура туристичних послуг у Поляницькій ТГ має комплексний характер і постає як інтегрована система взаємопов'язаних елементів. Для цієї ТГ характерна модель багатофункціональної туристичної дестинації з переважанням активного та сільського зеленого туризму. Провідну роль тут відіграє сегмент активного відпочинку, сформований навколо курорту «Буковель», який забезпечує концентрацію туристичних потоків у зимовий період та сприяє розвитку літніх активностей. Структура туристичних послуг доповнюється розвиненою мережею закладів розміщення, харчування та оздоровлення. Сфера розміщення є базовим елементом формування туристичного збору, тоді як харчування, розваги та оздоровчі послуги формують додану вартість туристичного продукту та сприяють збільшенню середніх витрат одного туриста. Комплексність структури створює передумови для переходу від сезонної моделі до цілорічного функціонування туристичної дестинації.

Таблиця 1

Структура рекреаційно-туристичних послуг Поляницької територіальної громади

Сегмент туристичних послуг	Основні види послуг	Функціональне значення для розвитку громади	Економічний ефект
Розміщення	Готелі, апарт-заклади, котеджі, приватні сільські зелені садиби	Забезпечення туристичного потоку та тривалості перебування	Формування основної частки туристичного збору та ПДФО
Харчування	Ресторани, колиби, кафе, кейтеринг	Формування локальної гастрономічної привабливості	Збільшення середніх витрат туриста
Активний відпочинок	Гірськолижні, сновбордистські, піші походи, велопоїздки, екскурсії	Спеціалізація дестинації та цілорічний попит	Основний драйвер доходів туристичного сектору
Оздоровлення	SPA-процедури, wellness-послуги, плавання у басейнах	Подовження туристичного сезону	Диверсифікація туристичного продукту

Розваги	Організаційно-подієві, анімаційні, атракційні, тематичні вечери, сервісні супровідні послуги	Підвищення конкурентоспроможності дестинації	Зростання непрямих бюджетних надходжень
---------	--	--	---

Джерело: складена авторами

Завдяки активному туристичному потоку бюджет громади отримує значні кошти, порівнюючи з багатьма іншими гірськими ТГ області, що сприяє фінансуванню соціальної інфраструктури, благоустрою і розитковим проектам. Так, у 2025 р найбільші податкові надходження до місцевих бюджетів в Івано-Франківській області від підприємств готельного господарства були зібрані у Поляницькій ТГ і становили 73,8 млн. грн. [7]. Для порівняння, в Івано-Франківській ТГ – 40,9 млн. грн., у Яремчанській ТГ – 19,2 млн. грн. Цього ж року податкові надходження від підприємств ресторанного господарства до бюджету Поляницької ТГ склали 26,8 млн. грн., а до бюджету Івано-Франківської ТГ – 88,6 млн. грн., Коломийської ТГ – 11,8 млн. грн. [7]. Сумарно туристичний та ресторанний бізнеси Івано-Франківської області сплатили до бюджету за 2025 р. 835,6 млн. грн., зокрема: готельна індустрія – 431,3 млн. грн., що на 72% більше, порівнюючи з 2024 р; ресторанне господарство – 404,3 млн. грн. Крім того, підприємства туристичної галузі (індустрії організації подорожей) сплатили – 17,1 млн. грн. [6].

Для порівняння, за 2024 р. надходження до загального фонду бюджету Поляницької ТГ становили 207,7566 млн. грн., а у 2023 р. – 158,0272 млн. грн., зокрема надходження податків і зборів, що сплачують суб'єкти господарювання, у 2024 р. склали 171,2106 млн. грн., що на 46% більше 2023 р. У 2023 р. ці надходження становили 117,2733 млн. грн.

У бюджеті цієї громади туристичний збір у 2024 р. склав 21,93294 млн. грн., що на +101% більше, ніж у 2023 р. У 2023 р. він становив 10,9328 млн. грн. (рис. 2). Надходження до загального бюджету Поляницької ТГ від туристичного сегменту за 2023 р. зросли на 9,5% у відповідності до 2022 р. та на 42,5% проти 2021 р. [5].

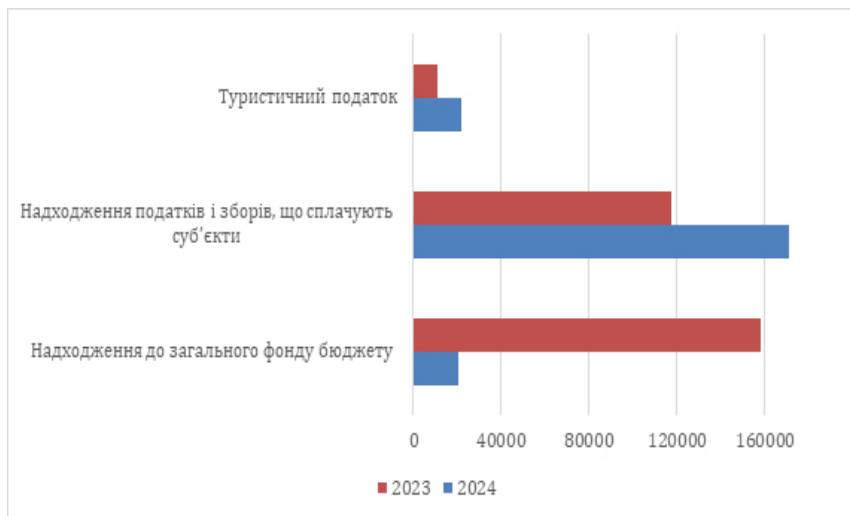

Рис. 2. Надходження до загального бюджету Поляницької ТГ, зокрема податків від туристичного сегменту за 2023 та 2024 рр. (тис. грн.)

Джерело: [5]

У Поляницькій ТГ задекларовано стабільне зростання надходжень від туристичного збору. Серед громад Івано-Франківської області вона є основним драйвером податкових надходжень (рис. 3). Зокрема, у 2025 р. цей збір склав 32,2 млн. грн., що на 10,7 млн. грн. більше, порівнюючи з 2024 р. [8]. Слід зазначити, що за січень–листопад 2025 р. до місцевих бюджетів Івано-Франківської області надійшло 45,6 млн. грн. туристичного збору, що на 40% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

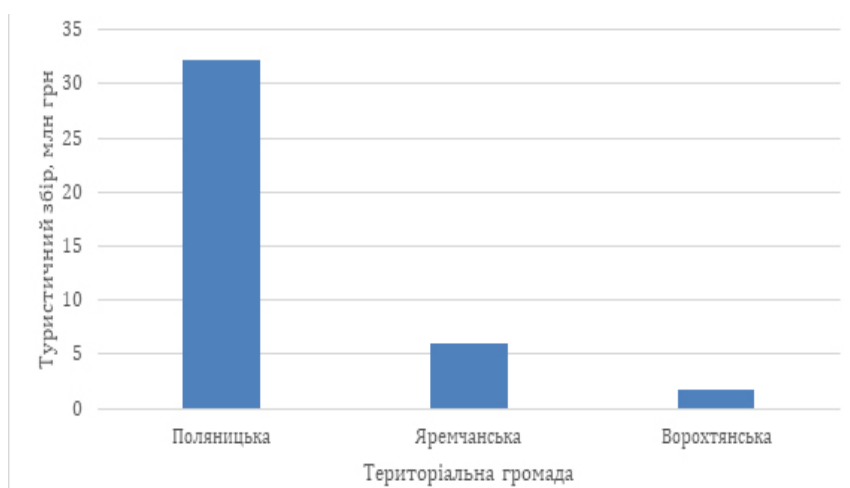

Рис. 3. Туристичний збір за січень–листопад 2025 р. серед громад Івано-Франківської області

Джерело: [8]

Поляницька ТГ є сучасною розвиненою туристичною дестинацією та перспективною для розвитку міжнародного туризму в Карпатах. Про це свідчать численні інвестиції міжнародних фондів, зокрема, Фонду розвитку євро регіону Карпат, Програми ТАСІС та інших. Європейський Союз відкрив кредитну лінію на 100 тис. євро на розвиток невеликих приватних готелів для сільського туризму в Українських Карпатах.

Туристичний бізнес у Поляницькій ТГ зберігає тенденцію подальшого розвитку, що пояснюється низкою важливих обставин.

1. Зростання пропозиції та попиту на активні й екологічні туристично-рекреаційні послуги. У центрі уваги залишаються ТК «Буковель» – взимку як центр катання на лижах і сноубордах, а влітку – активного відпочинку, зокрема катання на витягах, зиплайнах, родельбанах. Увагу відпочивальників привертає озеро Молодості (найбільше штучне гірське озеро в Україні, придатне для купання, відпочинку на пляжі, катання на човнах і водних видах спорту), водоспад Женецький Гук, скелі Довбуша, що входять до складу Поляницького регіонального ландшафтного парку. Активно розвиваються рафтинг, прогулянки в гори на конях, вело- та піші туристичні маршрути, що поєднують природу та історію краю. Наприклад, кільцевий (с. Поляниця, через гору Довбушанка, гору Ведмежик до с. Поляниця), одноденний (г. Довбушанка – с. Поляниця), триденний (с. Поляниця, через г. Довбушанка, г. Ведмежик до с. Бистриця) туристичні маршрути. У межах Поляницької ТГ для послуг туристів ротельбан – всесезонний атракціон – санна траса завдовжки 1500 м, аквапарк «Мавка», табір – Артек-Буковель, подорож на ратраках: нічні панорами Буковеля, політ на тролей «Буковель» (швидкісний спуск на ролику по тросу), тубінгова атракція у Буковелі – всесезонний унікальний спуск довжиною 65 м, що розрахований як на дорослих, так і на дітей, водні розваги та СПА.

2. Гастрономічний туризм у Поляницькій ТГ відкриває нові смаки та етнокультуру приготування страв. Увагу туристів привертає популярна локація Полонина Перці, а також етнопарк «ГУЦУЛ ЛЕНД». До послуг туристів приватні готелі, сільські зелені садиби, ранчо з альпаками (с. Яблуниця) та парки відпочинку. Тут набув розвитку глемпінг, зокрема, бабл готелі. Однією із фотозон для відвідувачів є архітектурна споруда – Перевернута Хата у с. Поляниця. Завдяки культурному багатству та інформаційній доступності, популярністю користуються культурно-масові заходи, зокрема у період Новорічно-Різдвяного циклу свят.

3. Туристичний бізнес Поляницької ТГ розвивається завдяки цифровізації, зокрема, платформ бронювань, чат-ботів, Big Data, що допомагає в управлінні персоналом та у роботі з клієнтами, підборі інклюзивних пропозицій тощо.

З огляду на численні виклики та ризики небезпеки, туристичний бізнес Поляницької ТГ володіє значним потенціалом, який нині слугує основним джерелом фінансових надходжень як до бюджету громади, так і до бюджету Івано-Франківської області. Позитивні тенденції розвитку внутрішнього туризму в ТГ підтримуються розбудовою інфраструктури, зростанням попиту внутрішніх споживачів на туристичні послуги, незважаючи на значну інфляцію в країні [3].

Висновки. Завдяки розвинутій інфраструктурі, диверсифікації послуг, інклюзивним пропозиціям Поляницька ТГ трансформувалася у розвинуту туристичну дестинацію. Нові

тренди та туристсько-рекреаційні послуги підкреслюють вагомість поєднання природних атракцій з автентикою і гастрономією. Поляницька ТГ, завдяки диференціації послуг, облаштуванню туристичних маршрутів та багатій культурній спадщині, залишиться перспективним напрямом економічного розвитку регіону.

Цифровізація туристичного бізнесу, модель багатофункціональної туристичної дестинації та інноваційні форми туризму створили конкурентоспроможну пропозицію на внутрішньому ринку. Інформаційна обізнаність і підтримка споживачів туристичних послуг, кваліфікований обслуговуючий персонал забезпечують безпеку та комфорт відпочивальників, створюючи позитивний імідж Поляницької ТГ як туристичного магніту.

Гірські туристичні дестинації, на прикладі Поляницької ТГ, мають враховувати необхідність адаптації до змін ринкових, екологічних і соціальних умов у своїй еволюції. Основними чинниками їх розвитку є вдосконалення рекреаційно-туристичних послуг, урізноманітнення пропозицій, моніторинг кризових ситуацій, зокрема геополітичних трансформацій, а також змін клімату, потреб та поведінки споживачів рекреаційно-туристичних послуг. Пріоритетним напрямом слід обрати перехід від масового туризму до збалансованого та інклюзивного.

Список літератури

1. Географічна енциклопедія України: в 3 т. / ред. кол. Ф. С. Бабичев [та ін.] ; відп. ред. О. М. Маринич. Т. 1 А–Ж. Київ: Українська радянська енциклопедія. 1989. 414 с.
2. Івано-Франківськ вдруге очолив туристичний рейтинг області. URL: <https://pravda.if.ua/ivano-frankivsiok-vdruge-ocholyv-turystychnyj-rejtyng-oblasti/> (дата звернення 14.01.2026).
3. Ковальська Л., Пархоменко О., Філоненко І. Туристична галузь України в умовах повномасштабної війни з росією: трансформації та нові вектори розвитку. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія*. 2025. № 1 (Вип. 58). С. 134–141. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.25.1.13>
4. Паньків Н. Є. Качалуба Х. Г. Тенденції розвитку активних видів туризму в Івано-Франківській області. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. С. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2-26>
5. Поляницька сільська рада. Звіт голови Поляницької територіальної громади за 2023–2024 роки. URL: <https://www.polsr.gov.ua/zvit-golovy-polyanyczkoyi-gromady-pro-robotu-za-2023-2024-roku/> (дата звернення 24.01.2026).
6. Туристичний бізнес Івано-Франківської області сплатив 431,3 млн. гривень податків у 2025 році. URL: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1141813.html> (дата звернення 20.01.2026).
7. Туристичний бізнес області сплатив до бюджету понад 400 млн. грн. у 2025 р. URL: <https://www.if.gov.ua/news/turystychnyi-biznes-oblasti-splatyv-do-biudzhetu-ponad-400-mln-hrn-u-2025-r> (дата звернення 10.01.2026).
8. Туристичний збір на Прикарпатті зріс на 40%: лідирують Поляниця, Яремче та Ворохта. URL: <https://www.if.gov.ua/news/turystychnyi-zbir-na-prykarpatti-zris-na-40-lidyuiut-polianytsia-iaremche-ta-vorokhta> (дата звернення 20.01.2026).
9. Duglio S., Bonadonna A., Letey M., Peira G., Zavattaro L., Lombardi G. Tourism Development in Inner Mountain Areas – The Local Stakeholders’ Point of View through a Mixed Method Approach. *Sustainability*. 2019. V. 11. Is. 21. DOI: <https://doi.org/10.3390/su11215997>
10. Ghimire S. B., Bhaumik A., Ojha S. K., Dhungana B. R., Chapagain R. Mountain Route Tourism and Sustainability: A Systematic Literature Review. *Journal of Information Systems Engineering and Management*. 2025. Vol. 10. №.39s. Pp. 458 – 468. DOI: <https://doi.org/10.52783/jisem.v10i39s.7180>
11. Kovalska L., Shchuka H., Mikhailuk A. The features of the tourist season 2022 and the prospects for the development of tourism in Ukraine. *Slovak international scientific journal*. 2024. № 88. Pp. 23–30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13926498>
12. Kuščer K., Mihalič T., Pechlaner H. Innovation, sustainable tourism and environments in mountain destination development: a comparative analysis of Austria, Slovenia and Switzerland. *Journal of Sustainable Tourism*. 2017. V. 25. Is. 4. DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2016.1223086>
13. Mutana S., Mukwada G. Mountain-route tourism and sustainability: a discourse analysis of literature and possible future research. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 2018. V. 24. Pp. 59–65. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jort.2018.08.003>

14. Ng, S. L. Bibliometric analysis of literature on mountain tourism in Scopus. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 2022. V. 40. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jort.2022.100587>
15. Steiger R. Knowles N. Ruddy M. Impacts of climate change on mountain tourism: a review. *Journal of Sustainable Tourism*. 2024. V. 32. Is. 9: DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2022.2112204>

References

1. Babychev, F. S. et al. & Marynych, O. M. (Ed.). (1989). *Heohrafichna entsyklopediia Ukrainy* (Vol. 1: A–Zh). Kyiv: Ukrainska radianska entsyklopediia [In Ukrainian].
2. Pravda IF (2026). Ivano-Frankivsk topped the regional tourism ranking for the second time. Retrieved from <https://pravda.if.ua/ivano-frankivsiok-vdruge-ocholyv-turystychnyj-rejtyng-oblasti/> (accessed January 14, 2026).
3. Kovalska, L., Parkhomenko, O. & Filonenko, I. (2025). Tourism industry of Ukraine under the conditions of the full-scale war with Russia: transformations and new development vectors. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Heohrafiia*, 1(58), 134–141. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.25.1.13> [In Ukrainian].
4. Pankiv, N. Ye. & Kachaluba, Kh. H. (2021). Trends in the development of active tourism in Ivano-Frankivsk region. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 2, 150–159. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2-26> [In Ukrainian].
5. Polyanytska silska rada (2024). Report of the head of the Polyanytsia territorial community for 2023–2024. Retrieved from <https://www.polsr.gov.ua/zvit-golovy-polyanyczkoyi-gromady-pro-robotu-za-2023-2024-roky/> (accessed January 24, 2026) [In Ukrainian].
6. Interfax-Ukraine (2025). Tourism business of Ivano-Frankivsk region paid UAH 431.3 million in taxes in 2025. Retrieved from <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1141813.html> (accessed January 20, 2026). [In Ukrainian].
7. Ivano-Frankivsk Regional State Administration (2025). Tourism business of the region paid over UAH 400 million to the budget in 2025. Retrieved from <https://www.if.gov.ua/news/turystychnyi-biznes-oblasti-splatyv-do-biudzhetu-ponad-400-mln-hrn-u-2025-r> (accessed January 10, 2026) [In Ukrainian].
8. Ivano-Frankivsk Regional State Administration (2025). Tourist tax in Prykarpattia increased by 40%: Polyanytsia, Yaremche and Vorokhta are leaders. Retrieved from <https://www.if.gov.ua/news/turystychnyi-zbir-na-trykarpatti-zris-na-40-lidyruiut-polianytsia-iaremche-ta-vorokhta> (accessed January 20, 2026) [In Ukrainian].
9. Duglio, S., Bonadonna, A., Letey, M., Peira, G., Zavattaro, L. & Lombardi, G. (2019). Tourism development in inner mountain areas: The local stakeholders' point of view through a mixed method approach. *Sustainability*, 11(21). DOI: <https://doi.org/10.3390/su11215997>.
10. Ghimire, S. B., Bhaumik, A., Ojha, S. K., Dhungana, B. R. & Chapagain, R. (2025). Mountain Route Tourism and Sustainability: A Systematic Literature Review. *Journal of Information Systems Engineering and Management*, 10(39s), 458–468. DOI: <https://doi.org/10.52783/jisem.v10i39s.7180>
11. Kovalska, L., Shchuka, H. & Mikhailuk, A. (2024). The features of the tourist season 2022 and the prospects for the development of tourism in Ukraine. *Slovak International Scientific Journal*, 88, 23–30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13926498>
12. Kušcer, K., Mihalič, T. & Pechlaner, H. (2017). Innovation, sustainable tourism and environments in mountain destination development: a comparative analysis of Austria, Slovenia and Switzerland. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(4). DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2016.1223086>.
13. Mutana, S. & Mukwada, G. (2018). Mountain-route tourism and sustainability: a discourse analysis of literature and possible future research. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 24, 59–65. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jort.2018.08.003>.
14. Ng, S. L. (2022). Bibliometric analysis of literature on mountain tourism in Scopus. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 40. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jort.2022.100587>
15. Steiger, R., Knowles, N. & Ruddy, M. (2024). Impacts of climate change on mountain tourism: a review. *Journal of Sustainable Tourism*, 32(9). DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2022.2112204>

Стаття надійшла до редакції 29.01.2026
Прийнята до публікації 27.03.2026
Опубліковано онлайн 05.05.2026